

RICHTLIJN HINDER & OVERLAST BOMEN

Uitwerking notitie "Osse Bomen"

Sept. 2016

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Draagvlak.....	5
3	Stappenplan.....	6
4	Beoordeling Overlast.....	7
	4.1 Schaduwwerking / Zichtbelemmering.....	7
	4.2 Blad- en bloesemval.....	8
	4.3 Zonnepanelen.....	9
	4.4 Allergiemeldingen.....	9
	4.5 Boomwortels.....	10
	4.6 Overhangende takken.....	11
	4.7 Vruchtval.....	12
	4.8 Druipende bomen.....	13
	4.9 Overige vormen van overlast.....	14
5	Beoordeling Boomwaarde.....	15
	5.1 Status boomstructuur.....	15
	5.2 Bijzondere boom.....	15
	5.3 Toekomstverwachting.....	15
	5.4 Aantal belanghebbenden.....	16
6	Waarderingsmodel overlast en boomwaarde.....	17
	6.1 Beoordelingsmodel overlast.....	17
	6.2 Beoordelingsmodel boomwaarde.....	18
	6.3 De beoordeling.....	18

1. INLEIDING

Een boom is voor de één een genot, voor de ander een ergernis. Soms wordt overlast het hele jaar ervaren, soms maar enkele weken per jaar.

In 2015 is de notitie "Osse Bomen" opgesteld. Deze notitie is de "kapstok" voor bomen in de gemeente Oss. Hierin staat beschreven hoe we omgaan met bomen in de gemeente Oss. Met deze notitie als basis worden de komende jaren verschillende aspecten rondom bomen uitgewerkt, zoals de richtlijn beheer & zorgplicht, de lijst bijzondere bomen en het structuurplan bomen.

Voor u ligt de "richtlijn hinder en overlast bomen". Deze richtlijn gaat over de overlast die een boom kan veroorzaken. Het in de weg staan van de boom, bijvoorbeeld bij een inrit of nieuwbouw wordt hierin niet meegenomen. Ook beheer- en onderhoudsaspecten worden niet meegenomen. Deze aspecten kunnen uiteindelijk wel meewegen in de beslissing van de beoordelaar.

Waarom deze richtlijn?

Het uitgangspunt van de gemeente is om gezonde bomen zo lang mogelijk te laten staan. Echter mede door bepaalde keuzes in het verleden kunnen bomen voor overlast zorgen. Overlast veroorzaakt door een boom, wordt door iedereen anders ervaren. De ervaring van overlast is daarom subjectief. Met deze richtlijn wil de gemeente Oss een uniform en meetbaar instrument hebben om de overlast veroorzaakt door gemeentelijke bomen zo objectief mogelijk te kunnen beoordelen.

Doel

Het doel van deze richtlijn is om de overlast van bomen die door bewoners wordt ervaren zo veel mogelijk weg te nemen. Uitgangspunt hierbij is het behoud van de boom.

Hoe wordt dit doel bereikt?

Vaak begint dit door het geven van voorlichting en in gesprek te gaan met bewoners. Vervolgens is het beoordelen en uitvoeren van maatregelen, zoals bijvoorbeeld het vergroten van een boomspiegel of het snoeien van de boom een tweede stap. Indien deze ingrepen niet het gewenste resultaat opleveren, wordt het waarderingssysteem als onderdeel van de richtlijn hinder en overlast gebruikt. Met behulp van het waarderingssysteem wordt de mate van overlast en de boomwaarde per situatie op een eenduidige en objectieve manier beoordeeld. Uit deze beoordeling volgt dan de conclusie; de boom blijft staan of hij wordt gekapt.

Wanneer is deze richtlijn niet van toepassing?

Overlast van bomen op particuliere terreinen wordt in deze richtlijn niet meegenomen. In voorkomende situaties verwijst de gemeente naar het Burgerlijk Wetboek.

Deze richtlijn is ook niet van toepassing als er sprake is van economische schade (bedrijfsmatig). In geval van economische schade zal de gebiedsbeheerder van de gemeente samen met de vakbeheerder de situatie beoordelen. Ook hier is het uitgangspunt om bomen zo lang mogelijk te behouden.

Leeswijzer

Omdat hinder en overlast nagenoeg dezelfde betekenis heeft, wordt er in dit document gesproken over "overlast".

Hoofdstuk 2 gaat over draagvlak. Vaak kan (een deel van) de ergernis worden weggenomen door voorlichting te geven.

Hoofdstuk 3 geeft een korte toelichting over de te nemen stappen om tot het uitvoeren van maatregelen en/of tot een beoordeling te komen.

In hoofdstuk 4 worden de meest voorkomende vormen van overlast beschreven. Per vorm wordt het standpunt van de gemeente Oss weergegeven en wordt aangegeven welke maatregelen mogelijk zijn.

Door de "status" en de levensverwachting van de boom wordt de boomwaarde bepaald. Dit wordt in hoofdstuk 5 besproken.

Het waarderingssysteem voor de beoordeling van een boom staat in hoofdstuk 6. De uitkomst van de waardering bepaalt het uiteindelijke oordeel over het handhaven of verwijderen van de boom.

2. Draagvlak

Bomen hebben een positieve invloed op de omgeving. Voorbeelden zijn verkoeling, afvangen van fijnstof, stijging van de WOZ-waarde en een lager ziekteverzuim. Bomen kunnen ook voor overlast zorgen. Deze overlast wordt verschillend ervaren door bewoners en is daardoor erg subjectief.

Mensen zijn zich vaak minder bewust van de positieve aspecten van een boom. Door hen hierover te informeren neemt het begrip toe en daarmee het draagvlak. Een gevolg hiervan is dat de overlastervaring verminderd. Het belangrijkste middel om draagvlak te creëren is op tijd in gesprek te gaan met de bewoners.

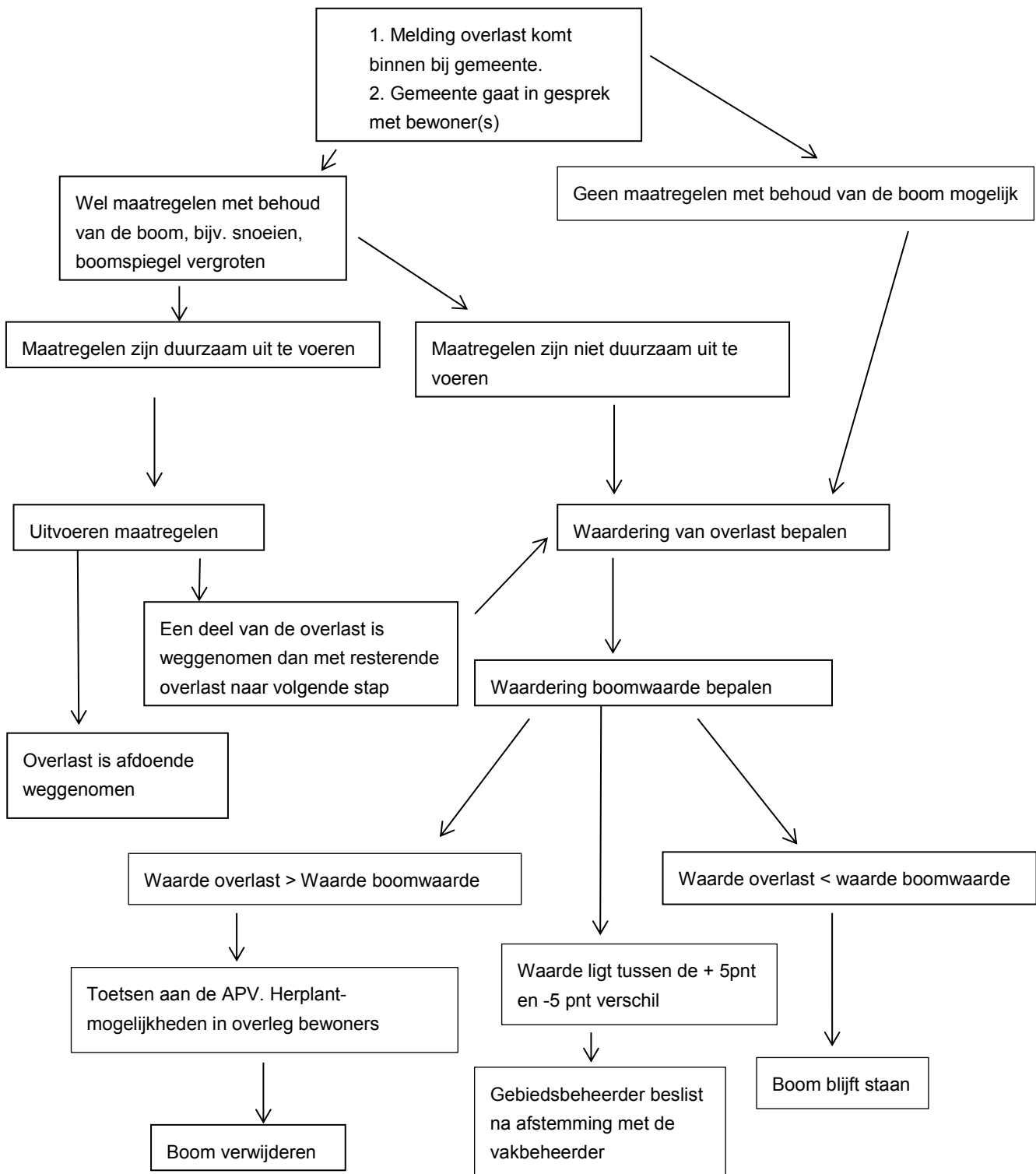
Om de inwoners goed te informeren, is er een folder beschikbaar. In deze folder staat informatie over de positieve aspecten van een boom, de typen overlast die mensen kunnen ervaren en welke maatregelen de gemeente neemt of de inwoner zelf kan nemen om de overlast te beperken of helemaal weg te nemen. In de folder staat ook dat er niet altijd een oplossing is voor een probleem veroorzaakt in het verleden. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met een verkeerde boomsoortkeuze. De gemeente leert hiervan waardoor in toekomstige situaties problemen worden voorkomen. Zo worden er geen "druipende" bomen geplant bij parkeerplaatsen en worden er geen grote bomen neergezet in smalle woonstraten.

De richtlijn hinder en overlast bomen is voor iedereen te lezen via www.oss.nl.

3. STAPPENPLAN

Hieronder volgt een stappenplan om tot een beoordeling te komen. Om dit stappenplan goed te kunnen doorlopen is het belangrijk dat de juiste informatie beschikbaar is, zoals:

- Locatie boom
- Type(n) overlast
- Om wie gaat het en zijn er meer mensen die overlast hebben van de boom/bomen.
- Welke maatregelen zijn er mogelijk met behoud van de boom.

4. VORMEN VAN OVERLAST

In dit hoofdstuk worden de meest voorkomende vormen van overlast beschreven. Per vorm van overlast geeft de gemeente haar standpunt en worden mogelijke maatregelen voorgesteld. In de laatste paragraaf worden de minder voorkomende vormen van overlast beschreven.

Een aantal vormen van overlast zijn voor de gemeente Oss geen reden om een boom te verwijderen. Te denken aan bladval of overhangende takken. Echter een combinatie van meerdere vormen van overlast kan wel leiden tot het verwijderen van een boom.

De volgende aspecten worden niet meegenomen in het waarderingssysteem:

- “Verwachte” toekomstige overlast. Bomen worden tientallen jaren oud en blijven lang groeien. Dit betekent in veel gevallen dat de overlast toeneemt in de loop van de jaren.
- Duur van de overlast.
- Verandering van de omgeving.
Bijvoorbeeld: bij aanplant van de boom stond deze vrij waarna door aanwonenden een muur of schutting is geplaatst vlak bij de boom.

De maatregelen die worden genomen beperken zich tot het gemeentelijk eigendom. Wanneer maatregelen nodig zijn op particulier terrein, moet dit door de bewoner zelf uitgevoerd en bekostigd worden.

De overlast wordt per boom bekeken. Dus als de overlast door meerdere bomen wordt veroorzaakt, wordt per boom het stappenplan doorlopen. Dit kan als gevolg hebben dat bijvoorbeeld in een straat uiteindelijk enkele bomen worden verwijderd en andere bomen blijven staan.

Als bomen gekapt moeten worden die staan in een “boomstructuur” waarbij een aantal bomen blijven staan en een aantal worden gekapt, wordt overlegd met een ontwerper. In het belang van het behoud van de boomstructuur kan dit betekenen dat toch bomen gekapt worden die volgens de richtlijn zouden blijven staan.

4.1 SCHADUWWERKING

BESCHRIJVING

Bomen zorgen voor schaduw. De één vindt dit prettig vanwege de verkoeling terwijl een ander dit ervaart als overlast. Ook is de overlastervaring verschillend, als het gaat om schaduw in de tuin of in het huis.

Deze overlast is ook afhankelijk van de indeling en grootte van het perceel en de standplaats van de boom ten opzichte van de zon en de woning.

JURIDISCHE KADER

Vanuit het burgerlijk wetboek (Art 5:37) mag een eigenaar geen onrechtmatige hinder toebrengen aan eigenaren van andere erven door het onthouden van licht, lucht of verspreiden van rumoer of stank. Dit wordt echter in de gerechtelijke praktijk voor gemeentes niet snel erkend. Onrechtmatige hinder wordt vanuit jurisprudentie alleen toegewezen wanneer aantoonbaar is dat het onthouden van een fors aantal uren daglicht in woonvertrekken aan de orde is. Het gaat om daglicht en niet zonlicht. Bomen die zonlicht ontnemen in een tuin, geven geen onrechtmatig hinder.

STANDPUNT GEMEENTE

Overlast door schaduw is voor de gemeente in beginsel geen reden om maatregelen te treffen. Als er sprake is van "zware hinder" dan zal de gemeente maatregelen nemen. De bewoner zal zelf moeten aantonen dat het gaat om zware hinder. Dit kan bestaan uit een onderzoeksrapport waaruit blijkt dat er te weinig daglicht in de woning komt. In het onderzoeksrapport wordt de daglichttoetreding getoetst aan de normen in Bouwbesluit conform NEN 2057:2011, "bepaling van de equivalente daglichtoppervlakte van een ruimte" (hoe lang en hoeveel daglicht komt er per dag binnen).

Mos en/of algengroei ten gevolge van te weinig zonlicht is geen reden voor maatregelen. Ook bij meldingen over "vocht" ten gevolge van bomen in de omgeving is geen reden om maatregelen te nemen.

MAATREGELLEN

Bij "gewone" overlast zal de gemeente snoeien als de boom hierdoor zijn habitus niet verliest. Kandelaberen (inkorten van alle takken) is geen optie, omdat hierdoor de onderhoudskosten te hoog worden en dit sterk afbreuk doet aan de natuurlijke vorm van een boom.

Indien er sprake is van zware hinder dan kan kandelaberen overwogen worden. Het verwijderen van de boom is een andere maatregel bij zware hinder.

WEGING

De boom staat noordoost / noordwest / noord t.o.v. perceel	0 pnt
De boom staat oost of west t.o.v. perceel en veroorzaakt schaduw in voortuin meer dan 50% vd opp.	5 pnt
De boom staat oost of west t.o.v. perceel en veroorzaakt schaduw in achtertuin meer dan 50% vd opp.	10 pnt
De boom staat zuidoost, zuidwest of zuid t.o.v. perceel	
<ul style="list-style-type: none"> • Boom veroorzaakt schaduw in voortuin meer dan 50% vd oppervlakte • Boom veroorzaakt schaduw in achtertuin meer dan 50% vd oppervlakte 	5 pnt 10 pnt
De boom veroorzaakt schaduw in de woning	
<ul style="list-style-type: none"> • Boom veroorzaakt minder dan 2 uur per dag schaduw • Boom veroorzaakt tussen 2 en 4 uur per dag schaduw • Boom veroorzaakte meer dan 4 uur per dag schaduw 	5 pnt 10 pnt 15 pnt

4.2 BLAD- EN BLOESEMVAL**BESCHRIJVING**

Blad- en bloesemval is een natuurlijk verschijnsel en is van tijdelijke aard. Met het vallen van het blad en de bloesem wordt de overgang van de seizoenen gemarkeerd. Het blad op de grond beschermt de beplanting in de winter tegen de vorst. Daarbij zorgt de humus die van de bladeren af komt voor extra voeding. Bladval heeft ook minder wenselijke effecten zoals een rommelig beeld, verstopping van dakgoten, straatkolken en het veroorzaken van gladheid.

JURIDISCHE KADER

Indien er sprake is van zware en buitenproportionele overlast neemt de gemeente maatregelen. Dit houdt in (voorbeeld) dat wanneer er veel blad ligt op de weg (bochten) en dit gevaarlijke situaties oplevert, er moet worden ingegrepen.

STANDPUNT GEMEENTE

Ieder jaar vallen bladeren in een relatief kort tijdsbestek van de bomen. Sommige bomen verliezen bloesem. Blad en bloesem kunnen allebei voor overlast zorgen. Omdat blad verstopping van kolken kan veroorzaken en kan zorgen voor een glad wegdek ruimt de gemeente het blad in de herfst/winter op.

De situatie ter plaatse bepaalt hoe vaak het blad wordt opgeruimd. Dat kan variëren tussen 1 en 4 keer per seizoen. Belangrijk hierbij is het aantal bomen in de straat, de soort, maar ook het weer. De gemeentelijke opzichters hebben hierbij de regie. Zij weten uit ervaring wanneer en hoe vaak blad geruimd moet worden. Als er langs de route bladkorven staan, worden deze ook leeggemaakt. Blad- en bloesemval zorgen voor overlast en worden daarom in de weging meegenomen. Voor de zwaarte van de weging is het belangrijk hoe hoog een boom is en hoe ver deze van de gevel staat.

MAATREGELEN

Om verstopping van kolken en gladheid op straat te voorkomen ruimt de gemeente in de maanden oktober, november, december en januari de bladeren op in de straten. Dit wordt zoveel mogelijk in overleg met de bewoners gedaan. Hoe vaak de gemeente langskomt, is afhankelijk van het aantal bomen, de soort en het weer.

Bewoners kunnen een rooster in de dakgoot plaatsen. Hierdoor veroorzaken bladeren geen verstopping. De roosters zullen wel regelmatig gecontroleerd moeten worden zodat zij blijven functioneren.

Bewoners kunnen het blad bij elkaar vegen op een centrale plek, waarna de gemeente het ophaalt. Een andere mogelijkheid is dat de bewoners het blad wegbrengen naar de compostering of zelf composteren. Ieder jaar aan het begin van de bladvalperiode wordt er een persbericht in Oss Actueel geplaatst. Hier staat precies in hoe en wat de gemeente doet en wat de bewoners zelf kunnen doen.

WEGING

Boomhoogte > 15m en < 5m van de gevel (gemeten vanaf hart v.d stam)	15 pnt
Boomhoogte > 15m en > 5m van de gevel (gemeten vanaf hart v.d stam)	10 pnt
Boomhoogte > 10m - < 15m en < 5m van de gevel (gemeten vanaf hart v.d stam)	5 pnt
Boomhoogte > 10m - < 15m en > 5m van de gevel (gemeten vanaf hart v.d stam)	0 pnt
Boomhoogte < 10 m	0 pnt

4.3 ZONNEPANELEN

BESCHRIJVING

De laatste jaren is het gebruik van zonnepanelen op daken van woningen enorm toegenomen. Voordat men overgaat tot aanschaf van de panelen wordt niet altijd goed gekeken of objecten in de openbare ruimte (zoals bomen) de situatie misschien minder geschikt maakt voor zonnepanelen.

JURIDISCHE KADER

Vanuit het burgerlijk wetboek (Art 5:37) mag een eigenaar geen onrechtmatige hinder toebrengen aan eigenaren van andere erven door het onthouden van licht, lucht of verspreiden van rumoer of stank. Dit wordt echter in de gerechtelijke praktijk voor gemeentes niet snel erkend. Bomen worden vaak als maatschappelijk belang beschouwd.

STANDPUNT GEMEENTE

De gemeente Oss vindt dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor de afweging of hun dak geschikt is voor het plaatsen van zonnepanelen. Daarom wordt dit niet meegenomen in de overlastweging.

MAATREGELEN

De gemeente neemt geen maatregelen om te zorgen dat bomen geen overlast vormen voor zonnepanelen.

Inwoners kunnen voor de aanschaf van zonnepanelen zich informeren over de mogelijkheden en onmogelijkheden van zonnepanelen en het te behalen rendement.

WEGING

Geen

4.4 ALLERGIEMELDINGEN

BESCHRIJVING

Allergiemeldingen spelen vaak op aan het begin van het voorjaar, wanneer vooral elzen, berken en (boom)hazelaars in bloei komen. Ook grassen en andere beplanting kunnen klachten veroorzaken. Het stuifmeel (pollen) kan zich over grote afstanden verspreiden. Deze vorm van overlast is te beperken door op grote schaal de wind bestuivende boomsoorten in de gemeente Oss te verwijderen. Dit betekent dat meer dan de helft van alle bomen verwijderd moet worden. Dit is geen reële oplossing, omdat dit grote nadelige gevolgen heeft voor de natuur en het stadsbeeld. Het verwijderen van enkele bomen vanwege allergie is geen oplossing.

Daarnaast hebben bomen een luchtzuiverend- en stof opvangend vermogen waar ook mensen met luchtwegklachten bij gebaat zijn.

STANDPUNT GEMEENTE

Omdat het verwijderen van bomen vanwege allergiemeldingen weinig zinvol is wordt dit aspect niet meegenomen in de weging van overlast. De gemeente is wel terughoudend met de (nieuwe) aanplant van hoog-allergene soorten zoals berk, els en hazelaar.

MAATREGELEN

De gemeente neemt geen maatregelen.

Bewoners kunnen voor hun ramen anti-pollen raamhorren plaatsen. Door de ramen en deuren gesloten te houden kunnen de betreffende bewoners de klachten verminderen.

WEGING

Geen

4.5 BOOMWORTELS

BESCHRIJVING

Bomen hebben wortels nodig om te leven en te groeien. Wortels zorgen voor stabiliteit, voedsel- en vochtopname. Voor een goede verankering heeft een boom genoeg ruimte nodig om zijn wortels te kunnen spreiden. Wanneer er te weinig ruimte is zal er wortelopdruk ontstaan. Wortels zoeken de weg van de minste weerstand naar ruimtes waar vocht en voeding aanwezig is.

Overlast veroorzaakt door boomwortels is een veel voorkomend probleem in de stedelijke omgeving. Dit omdat er vaak onvoldoende ondergrondse ruimte is voor de groei van bomen. In de volgende gevallen kan er sprake zijn van overlast:

- Opdruk van verhardingen
- Schade aan kabels en leidingen
- Schade aan funderingen en gevels
- Schade aan de erfafscheiding
- Wortels van gemeentelijke bomen in particuliere tuinen
- Wortels in de riolering

JURIDISCHE KADER

Artikel 5:44 BW geeft iemand het recht om doorschietende wortels op eigen erf te kappen, zonder de verplichting van schriftelijke aanmaning van zijn nabuur. Dit mag echter niet leiden tot het omvallen of afsterven van de boom.

Bij ingroei in de riolering gaat de rechtspraak er van uit dat dit alleen kan plaatsvinden bij beschadiging van het riool. De gemeente heeft hiervoor bij schade geen "betaalplicht", maar wel een "doe-plicht" (de gemeente hoeft geen schadevergoeding te betalen maar moet wel maatregelen treffen om verdere schade te voorkomen). Ook bij schade aan bouwwerken geldt dat de gemeente geen betaalplicht heeft, maar wel meewerkplicht/doe-plicht om de situatie op te lossen.

STANDPUNT GEMEENTE

De gemeente erkent dat wortelopdruk voor overlast kan zorgen. De overlast van wortelopdruk kan in verschillende vormen en in verschillende gradaties voorkomen. Als sprake is van overlast zal de gemeente samen met de bewoner(s) zoeken naar een oplossing. Mogelijke acties kunnen ook bij de bewoner liggen.

MAATREGELEN

Het verwijderen van wortels en het herstellen van de bestrating is geen duurzame oplossing. Deze maatregel zal regelmatig uitgevoerd moeten worden. De boom kan instabiel raken, waardoor de boom intensiever gecontroleerd moet worden. Daarnaast moet de boom veel energie stoppen in het herstel, waardoor de groeikracht en conditie verminderd. Wanneer de ingreep door de gemeente minder dan 1x per 2 jaar is, gaan we door met het nemen van deze herhaalde periodieke maatregel. Als de bestrating eens per 2 jaar of vaker hersteld moet worden, moet gezocht worden naar een structurele oplossing. Een structurele oplossing is: de boomspiegel vergroten, groeiplaatsverbetering of het plaatsen van een wortelscherm.

Boomspiegel vergroten: Het verwijderen van verharding is een eenvoudige manier om de wortelopdruk te verhelpen. Dit is niet altijd mogelijk, bijvoorbeeld omdat er te weinig ruimte overblijft voor een aanliggend voetpad of omdat een aangrenzend parkeervak dan te smal wordt.

De mogelijkheden voor groeiplaatsverbetering en het plaatsen van wortelschermen zijn opgenomen in de Argo (Algemene Randvoorwaarden gemeente Oss).

WEGING

Boomwortels veroorzaken schade aan de woning, schuurtjes, erfafscheidingen leidingen, riool en/of huisaansluitingen van het riool.	20 pnt
Boomwortels veroorzaken twee- jaarlijks terugkerende worteluitlopers op particuliere terrein en veroorzaken opdruk van de verharding, schade aan de beplanting en/of vochtonttrekking	10 pnt

4.6 OVERHANGENDE TAKKEN**BESCHRIJVING**

Takken van gemeentelijke bomen hangen soms over de perceelgrenzen van particulieren. Er kan dan overlast ervaren worden door schaduw, het beschadigen of vervuilen van eigendommen, het vallen van blad en/of het druipen van de boom.

JURIDISCHE KADER

Artikel 5:44 BW geeft iemand het recht om, na schriftelijke aanmaning met termijnstelling van zijn buur, zelf de overhangende takken te verwijderen. Het is goed om hierbij aanvullend te vermelden dat uit jurisprudentie blijkt dat het snoeien van overhangende takken niet tot gevolg mag hebben dat de boom door de ingreep afsterft, de habitus (verschijningsvorm) verloren gaat of instabiel wordt.

STANDPUNT GEMEENTE

Bij overlast als gevolg van overhangende takken zal de gemeente Oss eerst afwegen of inkorten of geheel wegnemen (snoeien) van deze takken een duurzame en boom-technisch verantwoorde oplossing is. Als dit niet mogelijk is, dan moet overlast van overhangende takken worden beoordeeld in het wegingsmodel.

MAATREGELEN

Wanneer het technisch verantwoord is om takken te snoeien zal de gemeente dit doen. Het snoeien van overhangende takken zal zoveel mogelijk meegenomen worden in het snoeiprogramma van de gemeente. Dit houdt in dat het mogelijk is dat - na overleg met de bewoner- de takken pas 1 à 2 jaar na de constatering gesnoeid worden.

Het kandelabereren (inkorten van alle takken) van de boom is in uitzonderingsgevallen een optie. Dit is afhankelijk van soort boom (bijv. Plataan) en situatie (wel boom gewenst, maar weinig ruimte).

WEGING

De takken van de boom / bomen veroorzaken aantoonbare schade aan gebouwen of andere constructies.	20 pnt
De takken van de boom / bomen veroorzaken geen aantoonbare schade aan gebouwen of andere constructies maar vegen bij wind wel tegen ramen, daken of dakgoten of andere relatief kwetsbare onderdelen van gebouwen	10 pnt
Overhangende takken veroorzaken geen schade	0 pnt

4.7 VRUCHTVAL**BESCHRIJVING**

Vruchten van bomen is een belangrijke voedselbron voor veel diersoorten en de periode van val is van korte duur. Vruchtval van bomen kan tijdelijk tot vervelende situaties leiden. Zachte vruchten (van bijvoorbeeld appelbomen) kunnen op de bestrating vallen waardoor deze mogelijk glad kan worden en overlast kunnen zorgen door aan schoenen te blijven plakken of door ongedierte aan te trekken. De rijpe vruchten van de Ginkgo (Japanse notenboom) veroorzaken stank. Harde vruchten (bijvoorbeeld kastanjes of eikels) veroorzaken zelden schade.

JURIDISCHE KADER

Het is bekend dat bomen als eiken en kastanjes vruchten laten vallen en dat daardoor ontstane overlast tot het normale maatschappelijke risico behoort.

Indien er sprake is van overlast door zachte vruchten zal deze extreem hinderlijk of gevaarlijk moeten zijn, wil een rechter oordelen dat de gemeente maatregelen moet treffen.

Vanuit het burgerlijk wetboek (Art 5:37) mag een eigenaar geen onrechtmatige hinder toebrengen aan eigenaren van andere erven door het verspreiden van stank. Dit wordt echter in de gerechtelijke praktijk voor gemeentes niet snel erkend. Bomen worden vaak als maatschappelijk belang beschouwd.

STANDPUNT GEMEENTE

Waar problemen door gladheid ontstaan op parkeerplekken, wandel- en fietspaden zal de gemeente de verharding vegen.

In andere situaties zal uitsluitend vruchtval geen reden zijn om maatregelen te treffen. Ook vruchtval in dakgoten is geen reden om maatregelen te treffen. In combinatie met andere vormen van overlast kan het zijn dat er wel wordt ingegrepen.

Sommige vruchten zorgen gemakkelijk voor zaailingen in de tuin. Het is aan de bewoner om hier iets aan te doen.

MAATREGELEN

Bij gladheid zal de gemeente vegen.

Bewoners kunnen de vruchten opruimen. Wanneer het gaat om vruchtval op auto's kan de bewoner de auto tijdelijk ergens anders parkeren of de auto afdekken.

WEGING

Vruchtval veroorzaakt gladheid	15 pnt
Vruchtval veroorzaakt stank	20 pnt
Vruchtval boven parkeerplaats bij aantoonbare schade aan voertuig	15 pnt
Vruchtval boven tuin	10 pnt
Vruchtval boven overig verharding	5 pnt

De weging geldt zowel voor particulier terrein als voor openbaar terrein. Er kan maximaal 30 punten gehaald worden voor vruchtval.

3. 8 DRUIPENDE BOMEN**BESCHRIJVING**

In de lente en de zomer komen op veel planten en bomen luizen voor. Het gaat meestal om bladluis. Ook dopluis, wolluis en schildluis komen voor. Luizen zijn niet schadelijk voor de boom of de volksgezondheid. Wel kunnen luizen zorgen voor overlast. Luizen in bomen zorgen voor "honingdauw", plak. Hoe warmer hoe meer plak. Dit valt op alles wat onder de boom staat, bijvoorbeeld een auto of het meubilair van een restaurant. Deze plak is na een regenbui merendeels weggespoeld. Echter, op honingdauw kan zich een schimmel "roetdauw" (zwarte plekken) ontwikkelen. Deze zorgt voor plak wat minder gemakkelijk te verwijderen is.

JURIDISCHE KADER

Doordat hiertegen eenvoudig maatregelen te treffen zijn, zoals het afdekken van tuinmeubilair en dergelijke, vindt een rechter dit geen reden om maatregelen te treffen.

STANDPUNT GEMEENTE

De gemeente Oss gebruikt geen chemische middelen om de luizen te bestrijden. Biologische bestrijdingsmiddelen, zoals het uitzetten van lieveheersbeestjes en het toepassen van knoflook-extracten zijn weergevoelig en leveren vaak in beperkte mate resultaat op. De gemeente Oss is daarom terughoudend in het toepassen van bestrijdingsmiddelen.

MAATREGELEN

Bewoners kunnen voertuigen of meubilair wassen, beschermhoes gebruiken of een andere locatie zoeken.

WEGING

Takken druipende boom hangen boven een parkeerplaats, tuin of terras zowel op particulier als op openbaar terrein.	10 pnt
--	--------

4.9 OVERIGE VORMEN VAN OVERLAST**Angst voor omwaaien of uitbrekende takken**

De gemeente heeft de zorgplicht voor al haar bomen. Het hele bomenbestand wordt regelmatig gecontroleerd. Als het nodig is wordt er "nader onderzoek" uitgevoerd. Bij gevaarlijke situaties worden bomen verwijderd. Het komt zelden voor dat een boom (zonder reden) onverwacht omvalt. Het omwaaien van bomen tijdens storm of valwinden kan niet voorkomen worden.

Bij voorkomende klachten wordt de uitkomst van de boominspectie verteld. Tijdens de inspectie wordt gekeken of een boom veilig of niet veilig is. Als een boom niet veilig is, worden er maatregelen getroffen om de boom weer veilig te maken. Dit valt onder de "zorgplicht" van de eigenaar, in dit geval de gemeente. Goede voorlichting is vaak voldoende.

Uitwerpselen van vogels en zoogdieren

Bomen worden door veel dieren gebruikt als voedselbron, nest- of rustplaats. Hierdoor kan het gebeuren dat wat onder de takken staat/licht vies wordt. Dit is voor de gemeente geen reden om maatregelen te treffen.

Stekels op stam

Er zijn een paar soorten bomen (zoals Acacia, Gleditsia) met stekels op hun stammen/takken. Door de scherpte kunnen deze stekels gevaarlijk zijn als er mensen langs moeten. Bij overlast zal er eerst geprobeerd worden om de takken met stekels te verwijderen. Als dit te vaak moet gebeuren waarbij deze bomen in de verharding staan of bij/op speelplekken moet de boom/bomen verwijderd worden. Op andere locaties zullen alleen de stekels worden verwijderd.

Ziekten en plagen

Overlast kan ook te maken hebben met ziekten en plagen. Er is een aparte richtlijn ziekten en plagen. Als deze richtlijn is vastgesteld door het college (2^e helft 2016) wordt deze op de website van de gemeente Oss geplaatst.

5. BEOORDELING BOOMWAARDE

Naast het feit dat overlast in allerlei gradaties kan voorkomen en/of wordt ervaren is bij de afweging of en welke maatregelen getroffen moeten worden ook de "status" van een boom belangrijk. Hieronder worden de verschillende soorten "status" van een boom beschreven.

5.1 STATUS BOOMSTRUCTUUR

OMSCHRIJVING

In de Visie Openbare Ruimte en het Structuurplan Bomen worden de bomenstructuren binnen de gemeente Oss aangemerkt en gerangschikt. Deze boomstructuren vormen het "groene raamwerk" voor de lange termijn en hebben daarom een belangrijke functie. Bomen in de hoofd- en nevenstructuren krijgen een hoge bescherming.

WEGING

Het betreft een boom binnen de categorie "hoofdstructuur"	80 pnt
Het betreft een boom binnen de categorie "nevenstructuur"	60 pnt
Het betreft een boom "overig"	30 pnt

5.2 STATUS BIJZONDERE BOOM

OMSCHRIJVING

De gemeente heeft een lijst opgesteld met bomen die bijzonder zijn voor de gemeente Oss. Om op de lijst te komen moet de boom aan bepaalde criteria voldoen, bijvoorbeeld beeldbepalend zijn en ouder dan 80 jaar, herdenkingsboom zijn of een toekomstboom zijn.

Voor "bijzondere bomen" geldt een kapverbod. Deze bomen worden alleen verwijderd als er een gevaar is voor de omgeving, door bijvoorbeeld een ziekte of andere aantasting. In deze gevallen wordt een kapvergunning verleend na besluitvorming van het college.

WEGING

Geen weging. Boom wordt alleen verwijderd als er een gevaar is voor de omgeving. Om dit te bepalen zal er door een extern deskundig bureau een beoordeling worden gedaan. "Bijzondere bomen" worden buiten beschouwing gelaten in dit model.

5.3 TOEKOMSTVERWACHTING

OMSCHRIJVING

Bomen hebben boven- en ondergronds voldoende ruimte nodig om hun volwassen leeftijd te kunnen bereiken. Deze ruimte is, door gemaakte keuzes in het verleden, niet altijd aanwezig. Vaak vertonen deze bomen een slechte conditie en/of groei, drukken zij de bestrating op of groeien tegen gebouwen. De gemeente Oss wil vooral investeren in bomen die voor langere termijn hun functie in de openbare ruimte kunnen vervullen.

Bomen met een levensverwachting korter dan 10 jaar hebben minder waarde voor de openbare ruimte. Dit zal blijken uit de VTA-(visuele boom) controles.

WEGING

Levensverwachting < 10 jaar	- 50 pnt
Levensverwachting > 10 jaar	
- Er is 100% groen / onverhard terrein onder de kroonprojectie	20 pnt
- Er is minimaal 50% groen/ onverhard terrein onder de kroonprojectie	15 pnt
- Er is maximaal 50% groen/ onverhard terrein onder de kroonprojectie	10 pnt

5.4 AANTAL BELANGHEBBENDEN**OMSCHRIJVING**

Niet iedereen ervaart overlast op dezelfde manier. Wat de één hinderlijk vindt kan iemand anders misschien totaal niet deren. Daarom vindt de gemeente Oss het belangrijk de mening van meerdere bewoners te betrekken in de beoordeling van overlast. Om een eerlijke beoordeling van de overlast(ervaring) te kunnen maken, wordt daarom gekeken naar de mening van de direct belanghebbenden. Het aantal belanghebbenden is ook afhankelijk van de status van de boom. Bij een boom in de hoofdstructuur betrekken we meer belanghebbenden dan bijvoorbeeld bij overige structuur.

Onder "direct belanghebbenden" wordt verstaan:

- Hoofdstructuur: Bewoner die in een straal van 100 meter vanaf de stam van de boom grond in eigendom of huur heeft liggen. Het gaat om 1 bewoner per adres.
- Nevenstructuur: Bewoner die in een straal van 75 meter vanaf de stam van de boom grond in eigendom of huur heeft liggen. Het gaat om 1 bewoner per adres.
- Overige bomen: Bewoner die in een straal van 50 meter vanaf de stam van de boom grond in eigendom of huur heeft liggen. Het gaat om 1 bewoner per adres.

Het is aan de bewoners om aan te tonen hoeveel belanghebbenden de boom verwijderd willen hebben en hoeveel belanghebbenden de bomen willen behouden. De gemeente zal hierin faciliteren door de adressen te verstrekken van de eigenaren/huurders van de omgeving van de boom/bomen. De gemeente houdt hierbij rekening met de privacy van bewoners en er worden geen namen vertrekt.

Om rekening te houden met het aantal belanghebbenden zal de melder er voor moeten zorgen dat alle door de gemeente verstrekte adressen een reactie hebben gegeven op de overlastervaring.

WEGING

Het aantal klagende bewoners is meer dan 75 % van de belanghebbenden	-15 pnt
Het aantal klagende bewoners ligt tussen de 50% - 75 % van de belanghebbenden	-10 pnt
Het aantal klagende bewoners ligt tussen de 25% - 50% van de belanghebbenden	- 5 pnt
Het aantal klagende bewoners is minder dan 25% van de belanghebbenden	0 pnt

6. WAARDERINGSMODEL OVERLAST EN BOOMWAARDE

Zijn er geen maatregelen mogelijk met behoud van de boom dan volgt een waarderingssysteem

6.1 WAARDERINGSMODEL OVERLAST

Schaduwwerking		
De boom staat noordoost / noordwest / noord t.o.v. perceel	0 pnt	
De boom staat oost of west t.o.v. perceel en veroorzaakt schaduw in voortuin meer dan 50% vd opp.	5 pnt	
De boom staat oost of west t.o.v. perceel en veroorzaakt schaduw in achtertuin meer dan 50% vd opp.	10 pnt	
De boom staat zuidoost, zuidwest of zuid t.o.v. perceel		
<ul style="list-style-type: none"> • Boom veroorzaakt schaduw in voortuin meer dan 50% vd opp. • Boom veroorzaakt schaduw in achtertuin meer dan 50% vd opp. 	5 pnt 10 pnt	
De boom veroorzaakt schaduw in de woning		
<ul style="list-style-type: none"> • Boom veroorzaakt minder dan 2 uur per dag schaduw • Boom veroorzaakt tussen 2 en 4 uur per dag schaduw • Boom veroorzaakte meer dan 4 uur per dag schaduw 	0 pnt 10 pnt 15 pnt	
Blad- en Bloesemval		
Boomhoogte > 15m en < 5m vd gevel (gemeten va hart stam)	15 pnt	
Boomhoogte > 15m en > 5m vd gevel (gemeten va hart stam)	10 pnt	
Boomhoogte >10m - <15m en < 5m vd gevel (gemeten va hart stam)	5 pnt	
Boomhoogte >10m - <15m en > 5m vd gevel (gemeten va hart stam)	0 pnt	
Boomhoogte < 10m	0 pnt	
Boomwortels		
Boomwortels veroorzaken schade aan de woning, schuurtjes, erfafscheidingen leidingen, riool en/of huisaansluitingen van het riool.	20 pnt	
Boomwortels veroorzaken twee- jaarlijks terugkerende worteluitlopers op particuliere terrein en veroorzaken opdruk van de verharding, schade aan de beplanting en/of vochtonttrekking	10 pnt	
Overhangende takken		
De takken van de boom / bomen veroorzaken aantoonbare schade aan gebouwen of andere constructies.	20 pnt	
De takken van de boom / bomen veroorzaken geen aantoonbare schade aan gebouwen of andere constructies maar vegen bij wind wel tegen ramen, daken of dakgoten of andere relatief kwetsbare onderdelen van gebouwen	10 pnt	
Vruchtval (maximaal 30 punten)		
Vruchtval veroorzaakt gladheid	15 pnt	
Vruchtval veroorzaakt stank	20 pnt	
Vruchtval boven parkeerplaats bij aantoonbare schade aan voertuig	15 pnt	
Vruchtval boven tuin	10 pnt	
Vruchtval boven overig verharding	5 pnt	
Druipende bomen		
Takken druipende boom hangen boven een parkeerplaats, tuin of terras	10 pnt	
Totaal aantal punten		

6.2 WAARDERINGSMODEL BOOMWAARDE

Boomstructuur		
Het betreft een boom binnen de categorie "hoofdstructuur"	80 pnt	
Het betreft een boom binnen de categorie "nevenstructuur"	60 pnt	
Het betreft een boom "overig"	30 pnt	
Toekomstverwachting boom		
Levensverwachting < 10 jaar	-50 pnt	
Levensverwachting > 10 jaar		
- Er is 100% groen / onverhard terrein onder de kroonprojectie	20 pnt	
- Er is minimaal 50% groen/ onverhard terrein onder de kroonprojectie	15 pnt	
- Er is maximaal 50% groen/ onverhard terrein onder de kroonprojectie	10 pnt	
Aantal belanghebbenden		
Het aantal klagende bewoners is meer dan 75% van de belanghebbenden	-15 pnt	
Het aantal klagende bewoners ligt tussen de 50% - 75% van de belanghebbenden	-10 pnt	
Het aantal klagende bewoners ligt tussen de 25% - 50% van de belanghebbenden	- 5 pnt	
Het aantal klagende bewoners is minder dan 25% van de belanghebbenden	0 pnt	
Totaal aantal punten		

6.3 DE BEOORDELING

Bij de beoordeling van de overlastwaarde worden de van toepassing zijnde punten bij elkaar opgeteld.

Voor de beoordeling van de boomwaarde moeten ook alle punten die van toepassing zijn worden opgeteld. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een boom die in de verharding staat met een levensverwachting hoger dan 10 jaar en geen status ("overig") heeft in het "structuurplan bomen" als boomwaarde 40 punten krijgt.

Wanneer het totaal aantal punten voor "overlast" hoger is dan het totaal aantal punten voor "boomwaarde", wordt de boom verwijderd.

Bij een gelijk aantal punten of wanneer het verschil maar 5 punten is dan ligt het definitieve besluit bij de gebiedsbeheerder na afstemming met de vakbeheerder groen.

Herplant

Wanneer de conclusie is om de boom te verwijderen moet er ook gekeken worden naar de mogelijkheden om te herplanten.